
Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas ētikas principi

Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas ētikas principi ir izstrādāti, ņemot vērā 2003. gada Konvenciju par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu un spēkā esošos starptautiskos normatīvos dokumentus, kas aizsargā cilvēktiesības un pamatiedzīvotāju tiesības. Tie ir vispārēji principi, kuri ir plaši pieņemti kā labā prakse valdībām, organizācijām un indivīdiem, kas tieši vai netieši ietekmē nemateriālo kultūras mantojumu, lai nodrošinātu tā dzīvotspēju, tādējādi atzīstot tā devumu mieram un ilgtspējīgai attīstībai. Papildus 2003. gada Konvencijai par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu, Konvencijas par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu īstenošanas norādījumiem un valstu tiesiskajiem regulējumiem šie ētikas principi ir paredzēti kā pamats vietējiem un nozares apstākļiem pielāgotu ētikas kodeksu un rīku izstrādāšanai.

- 1) Kopienām, grupām un, dažos gadījumos, indivīdiem ir jābūt **galvenajai lomai** sava nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanā.
- 2) Jāatzīst un jāievēro **kopienu, grupu un, dažos gadījumos, indivīdu tiesības** turpināt praksi un uzturēt apliecinājumus, izteiksmes formas, zināšanas un prasmes, kas nepieciešamas, lai nodrošinātu nemateriālā kultūras mantojuma dzīvotspēju.
- 3) Valstu savstarpējās attiecībās un kopienu, grupu un, dažos gadījumos, indivīdu savstarpējās attiecībās jāvalda **savstarpējai cieņai**, kā arī cieņai pret nemateriālo kultūras mantojumu un tā savstarpējai atzīšanai.
- 4) Visai mijiedarbībai ar kopienām, grupām un, dažos gadījumos, indivīdiem, kas rada, saglabā, uztur un nodod tālāk nemateriālo kultūras mantojumu, jānotiek **atklātas** sadarbības, dialoga, pārrunu un apspriežu veidā, pamatojoties uz to **nepiespiestu, iepriekšēju, noturīgu un apzinātu piekrišanu**.
- 5) Jānodrošina, tostarp bruņota konflikta gadījumos, kopienu, grupu un indivīdu **piekļuve** instrumentiem, objektiem, artefaktiem, kultūrtelpām, dabas objektiem un piemiņas vietām, kuru pastāvēšana ir nepieciešama nemateriālā kultūras mantojuma izpausmēm. Pilnīgi jārespektē ierastā prakse, kas nosaka kārtību, kādā ir pieejams nemateriālais kultūras mantojums, pat ja tā ierobežo plašāku publisku piekļuvi.
- 6) Katrai kopienai, grupai vai indivīdam ir jānovērtē sava nemateriālā kultūras mantojuma vērtība, un šāda nemateriālā kultūras mantojuma **vērtību nevajadzētu noteikt ārējā novērtēšanā**.
- 7) Kopienām, grupām un indivīdiem, kas rada nemateriālo kultūras mantojumu, ir jāgūst **labums no to morālo un materiālo interešu aizsardzības**, kuras izriet no šāda mantojuma, jo īpaši no tā izmantošanas, izpētes, dokumentēšanas, popularizēšanas vai kopienas locekļu vai citu personu īstenošanās pielāgošanas.
- 8) Pastāvīgi jāievēro cieņa pret **nemateriālā kultūras mantojuma dinamisko un dzīvo būtību**. Autentiskumam un ekskluzivitātei nevajadzētu radīt bažas un šķēršļus nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanā.
- 9) Kopienām, grupām, vietējām, valsts un starptautiskām organizācijām un indivīdiem ir rūpīgi jānovērtē jebkuras tādas darbības tiešā un netiešā, īstermiņa un ilgtermiņa, iespējamā un galīgā **ietekme**, kura var skart nemateriālā kultūras mantojuma dzīvotspēju vai to praktizējošās kopienas.
- 10) Kopienām, grupām un, dažos gadījumos, indivīdu viedoklim jābūt piešķirtai būtiskai nozīmei, kad tiek lemts par to, kas **apdraud to nemateriālo kultūras mantojumu**, tostarp atraušana no konteksta, pārvēršana precēs, sagrozīšana, un kā novērst un mazināt šādus draudus.
- 11) Pilnīgi jārespektē **kultūras daudzveidība** un kopienu, grupu un indivīdu identitāte. Cienot kopienu, grupu un indivīdu atzītās vērtības un kultūras normu jūtīgumu,

---

saglabāšanas pasākumu izstrādē un īstenošanā īpaša uzmanība jāpievērš **dzimumu** līdztiesībai, **jaunatnes** iesaistīšanai un **cieņai pret etnisko identitāti**.

- 12) Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana atbilst **cilvēces vispārējām interesēm**, tāpēc tā jāīsteno divpusējās, apakšreģionālās, reģionālās un starptautiskās sadarbības līmenī; tomēr kopienas, grupas un, dažos gadījumos, indivīdus nekad nevajadzētu atsvešināt no to nemateriālā kultūras mantojuma.